

Vergaderjaar 2025–2026

29 984

Spoor: vervoer- en beheerplan

Nr. 1282

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 22 april 2026

In de afgelopen periode is lenW gestart met de totstandkoming van de nieuwe beheerconcessie 2029 aan ProRail.¹ Met deze brief biedt lenW het beleidsvoornemen voor de nieuwe beheerconcessie vanaf 2029 aan. In deze brief leest u over de context waarin dit beleidsvoornemen is opgesteld en de doelen in dit beleidsvoornemen voor de nieuwe beheerconcessie.

De huidige Beheerconcessie 2015–2025 aan ProRail loopt, na vier jaar beleidsneutrale verlenging, af op 1 januari 2029. De beheerconcessie stelt ProRail in staat de beheertaken ten aanzien van de hoofdspoorweginfrastructuur (hierna: HSWI) uit te voeren. Om de continuïteit van het beheer van de HSWI te borgen, werkt lenW aan een nieuwe beheerconcessie vanaf 2029, die eveneens aan ProRail wordt verleend. Dat gebeurt in elk geval zolang het wetsvoorstel «sturing en verantwoording ProRail B.V.» niet is aangenomen.²

Toelichting op het beleidsvoornemen

In dit beleidsvoornemen staan de voornemens van lenW ten aanzien van de nieuwe beheerconcessie. Het opstellen van een beleidsvoornemen is geen formele verplichting. lenW kiest dit te doen om in een vroeg stadium van het concessieverleningstraject input op te kunnen halen bij de vele betrokkenen. De concessie wordt rechtstreeks aan ProRail verleend. ProRail en lenW hebben gesproken over het proces om te komen tot een nieuwe beheerconcessie en over de wederzijdse verwachtingen.

¹ Zoals gemeld aan uw Kamer in de halfjaarverantwoordingen ProRail en NS 2025, Kamerstuk 29 984, nr. 1267.

² Kamerstukken II 2024/2025, 36 807, nr. 3.

Inhoud van het beleidsvoornemen

In het beleidsvoornemen formuleert lenW beleidsdoelen voor de nieuwe beheerconcessie. De beleidsdoelen komen in plaats van de in de huidige beheerconcessie geformuleerde prestatiegebieden. Met de vier beleidsdoelen beoogt lenW richting te geven aan de uitvoering van de beheertaken door ProRail:

- Een goede sturings- en verantwoordingsrelatie tussen de concessieverlener en concessiehouder:
De beheerconcessie is het instrument waarmee lenW afspraken maakt met ProRail over de uitvoering van de beheertaken. Een goede sturings- en verantwoordingsrelatie tussen concessieverlener en concessiehouder is essentieel en staat uiteindelijk in dienst van reizigers, verladers en omgeving. Geconstateerd is dat het sturingsinstrumentarium over het algemeen goed werkt, maar dat verbetering of actualisatie mogelijk is op een aantal punten mogelijk is.
- Een betrouwbare en professionele infrastructuurbeheerder:
ProRail vervult verschillende rollen. Zo is ProRail opdrachtnemer van lenW, opdrachtgever voor aannemers en verdeelt ProRail onafhankelijk de capaciteit op het spoor. lenW vindt het belangrijk dat ProRail zich in al diens rollen een betrouwbare en professionele infrastructuurbeheerder toont die afwegingen maakt vanuit het belang van reizigers, verladers en de omgeving en rekening houdt met de financiële (on)mogelijkheden. lenW acht het belangrijk dat de rol van ProRail, maar ook die van lenW, duidelijk is, juist in een veranderende context.
- Een veilig, betrouwbaar en beschikbaar spoor:
Een veilig, betrouwbaar en beschikbaar spoor is van groot belang voor een goed functionerende samenleving en economie en is essentieel voor de bereikbaarheid van Nederland. De beheerconcessie moet ProRail daarom in staat stellen om binnen de randvoorwaarde van veiligheid een zorgvuldige en transparante afweging te maken tussen het borgen van betrouwbaarheid op de lange termijn en het zo veel mogelijk beschikbaar houden van de infrastructuur voor treinverkeer op de korte termijn. Een veilig, betrouwbaar en beschikbaar spoor vraagt in de nieuwe concessieperiode nadrukkelijk aandacht vanwege de omvangrijke vervangings- en instandhoudingsopgave van de spoorweginfrastructuur.
- Een toekomstbestendig spoor:
Spoorweginfrastructuur kent een lange levensduur, waarbij onderdelen en systemen vaak tientallen jaren meegaan. Tegelijkertijd verandert de context waarbinnen het spoorstelsel opereert voortdurend. In vergelijking met de huidige beheerconcessie komt nadrukkelijker de focus te liggen op toekomstbestendigheid, en het anticiperen op lange-termijn-ontwikkelingen.

In het beleidsvoornemen zijn per beleidsdoel zo concreet mogelijke voornemens uitgewerkt.

Looptijd van de beheerconcessie

lenW is voornemens de concessie te gunnen voor een looptijd van twaalf jaar om zo goed mogelijk aan te sluiten bij de financiële reeksen van ProRail en een duidelijke, stabiele en tegelijkertijd flexibele concessie te behouden.

Doorkijk proces

De aankomende periode zullen stakeholders benaderd worden om op basis van dit beleidsvoornemen het gesprek aan te gaan met IenW over de nieuwe beheerconcessie. Beoogd wordt deze gesprekken voor de zomer 2026 af te ronden. De input van deze gesprekken wordt betrokken bij het opstellen van de nieuwe beheerconcessie. Het streven is om een internetconsultatie van de nieuwe beheerconcessie plaats te laten vinden medio 2027.

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat,
A.W.H. Bertram